

GENESIS

38-39

Juda en Tamar, en Jozefs integriteit als slaaf
en gevangene in Egypte

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/genesis/38-39

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Juda's verhaal binnen de geschiedenis van Jozef	4 min	4
2	Juda's zonen en het leviraatshuwelijk	4 min	6
3	Onan en de discussie over geboortebeperking	3 min	8
4	Gods heerschappij over de moederschoot	2 min	10
5	Motieven en de moraal van geboortebeperking	3 min	11
6	Juda onthoudt Tamar zijn zoon Sela	2 min	12
7	Tamar misleidt Juda en wordt zwanger	3 min	13
8	Het onderpand en Tamars veroordeling	4 min	15
9	Juda erkent zijn schuld en Tamar baart een tweeling	2 min	18
10	Jozef wordt rentmeester van Potifar	2 min	19
11	Jozef als beeld van een trouwe rentmeester	2 min	20
12	De vrouw van Potifar begeert Jozef	2 min	21
13	Jozef weigert tegen God te zondigen	3 min	22
14	Aanhoudende verleiding en Jozefs vlucht	2 min	24

15	Een gekrenkte vrouw beschuldigt Jozef vals	3 min	25
16	Potifar spaart Jozef en zet hem gevangen	4 min	27
17	Ware verantwoording tegenover God	4 min	28
18	Jozefs integriteit en Gods aanwezigheid	3 min	30
	Om verder te lezen		32

1

Juda's verhaal binnen de geschiedenis van Jozef

In Genesis 38 wordt het verhaal van Jozef, dat in het vorige hoofdstuk begon, onderbroken. Aan het einde van hoofdstuk 37 werd Jozef naar Egypte verkocht, en in hoofdstuk 39 vers 1 wordt het verhaal van Jozef hervat. Intussen hebben we dit intermezzo over Juda, en het is chronologisch niet helemaal duidelijk waar dit verhaal thuishoort.

Wat wel duidelijk lijkt, is dat het boek Genesis vanaf dit punt beheerst zal worden door het verhaal van Jozef. Voordat de schrijver te diep in de verhaallijn verwikkeld raakt, wil hij er zeker van zijn dat we enkele dingen weten over wat er in het gezin van Juda is gebeurd. Sommige van deze dingen kunnen eerder hebben plaatsgevonden dan de gebeurtenissen waarover we al hebben gelezen. Het is namelijk onmogelijk dat alles waarover we in hoofdstuk 38 lezen, bijvoorbeeld gebeurd zou zijn in de jaren dat Jozef in Egypte is.

Om te beginnen is Jozef zeventien jaar als hij in Egypte komt, en wordt hij op dertigjarige leeftijd tot een machtspositie verheven. Dat is dertien jaar later. Vervolgens trekken de broers ongeveer zeven jaar later naar Egypte, na de zeven jaren van hongersnood. Daarna komen ze waarschijnlijk het jaar daarop naar Egypte en vestigen ze zich daar. Er liggen dus ongeveer tweeëntwintig jaar tussen het moment waarop Jozef als slaaf wordt verkocht en het moment waarop zijn broers daadwerkelijk naar Egypte verhuizen. Het is onmogelijk dat alles in hoofdstuk 38 zich in die tweeëntwintig jaar heeft afgespeeld. Om te beginnen krijgt Juda zonen, die opgroeien en trouwen; uiteindelijk zien we daar een volledige generatie volwassen worden.

Een deel hiervan kan dus begonnen zijn kort nadat ze naar het land Kanaän waren teruggekeerd. Sommigen zouden zelfs zeggen dat dit verhaal vrijwel onmiddellijk na hun terugkeer uit Paddan-Aram begint. Maar het is nog niet verteld, omdat het verhaal over Jakob gaat en niet over Juda. Nu gaat het verhaal over Jozef, maar Juda

moet ergens worden ingepast, en daarom wordt hij hier ingepast. We moeten er op zijn minst niet van uitgaan dat dit hele verhaal plaatsvindt binnen het tijdsbestek waarin Jozef in Egypte is.

Het gebeurde in die tijd dat Juda van zijn broers wegtrok en zijn intrek nam bij een man uit Adullam; zijn naam was Hira.

GENESIS 38:1

De Adullamieten woonden in het land Kanaän. Adullam was het gebied waar David voor Saul naartoe was gevlucht, en op een gegeven moment verbleef hij in de grot van Adullam. Het was dus die streek.

Deze Adullamiet, die Hira heette, had Juda bij zich in huis genomen. We weten niet op welke voorwaarden. Juda kwam zelf uit een rijke familie, maar als hij bij een Adullamiet ging wonen, kan het enigszins zijn geweest zoals Jakob bij Laban verbleef: 'Ik zal bij je blijven en voor je werken voor mijn loon.' Maar waarom Juda dit nodig zou hebben, weten we niet. Hij kwam ook uit een rijke familie. Maar als hij zijn familie had verlaten en afzonderlijk van hen woonde, had hij misschien niets van die rijkdom bij zich.

Het lijkt erop dat hij bij deze gelegenheid heel bewust bij zijn broers wegging, omdat hij niet bij hen wilde zijn. Maar we weten niet waarom. Misschien was het omdat hij niet zo verdorven was als zij en bij de familie vandaan wilde. Hoewel hij niet helemaal bij de familie vandaan was, want hij was betrokken bij het hele verhaal van de verkoop van Jozef.

2

Juda's zonen en het leviraatshuwelijk

Hoe dan ook, Juda zag daar een dochter van een zekere Kanaäniet die Sua heette. Hij trouwde met haar en ging bij haar naar binnen.

Zij werd zwanger en baarde een zoon, en hij gaf hem de naam Er. Daarna werd zij weer zwanger, baarde een zoon en gaf hem de naam Onan. En zij baarde opnieuw een zoon en gaf hem de naam Sela. Hij was echter in Chezib, toen zij hem baarde.

GENESIS 38:3-5

Toen nam Juda een vrouw voor Er, zijn eerstgeborene. Er is dus enige tijd verstreken. Hij is het gebied van Adullam binnengetrokken en heeft een vrouw gevonden. Dat kan hem een paar weken, maanden of ongeveer een jaar hebben gekost. Vervolgens heeft hij drie kinderen gekregen. Naar alle waarschijnlijkheid zou dat nog eens drie jaar duren. Hij heeft dus drie zonen, en nu is er enige tijd verstreken. Hoeveel tijd weten we niet, maar hij neemt een vrouw voor zijn oudste zoon.

Zijn oudste zoon kan pas dertien of veertien zijn geweest. Soms trouwen mensen al zo jong, maar dat weten we niet. In ieder geval nam hij een vrouw voor zijn zoon, en haar naam was Tamar.

Maar Er, de eerstgeborene van Juda, was slecht in de ogen van de HEERE; daarom doodde de HEERE hem.

GENESIS 38:7

We weten niet hoe hij aan zijn einde kwam. Hij kan zijn gestorven door een tragisch ongeluk, in zijn slaap of aan een ziekte. Maar men begreep dat dit een passend einde was voor zo'n goddeloze man. Het lijkt er inderdaad op dat hij op dat moment waarschijnlijk niet slechts dertien jaar oud was. Van iemand van die leeftijd, hoewel

hij technisch gezien een man was, zou je nauwelijks verwachten dat hij zozeer als een goddeloze bekendstond dat God hem moest doden. Het lijkt er dus op dat hij ouder kan zijn geweest.

Nadat de Heere hem had gedood, zei Juda tegen Onan, de volgende broer:

Toen zei Juda tegen Onan: Kom bij de vrouw van je broer, vervul je zwagerplicht tegenover haar en verwek nageslacht voor je broer.

GENESIS 38:8

Deze regeling werd later, in de tijd van Mozes, in de wet vastgelegd. Ze werd de wet van het leviraatshuwelijk genoemd. Als een man kinderloos stierf en een weduwe achterliet, kon de weduwe door de volgende broer, de naaste bloedverwant van haar man, een zoon voortbrengen voor haar overleden man. Sterker nog, het was niet alleen zo dat ze dat kon; ze was ertoe verplicht. Deze broer was verplicht de vrouw van zijn eigen overleden broer tot vrouw te nemen, zodat er iemand kon komen die heel nauw aan zijn broer verwant was. De weduwe en de broer van de overledene waren de nauwst mogelijke verwanten die samen een kind voor de overleden broer konden voortbrengen. Het ging voornamelijk om het erfrecht, zodat er iemand zou zijn die de bezittingen van de broer kon erven.

Hoewel dit later, in de tijd van Mozes, een wet was, was het in die tijd blijkbaar al een gebruik in het land. Onan kreeg te horen dat hij naar haar toe moest gaan en met haar moest trouwen, maar Onan wist dat de erfgenaam niet van hem zou zijn.

Onan wist echter dat dit nageslacht niet voor hem zou zijn; daarom gebeurde het, telkens wanneer hij bij de vrouw van zijn broer kwam, dat hij zijn zaad op de grond verspilde om zijn broer geen nageslacht te geven.

GENESIS 38:9

Met andere woorden, hij paste opzettelijk terugtrekking toe, zodat hij de vrouw niet zwanger zou maken. Er wordt ons verteld dat hij dit deed omdat hij zijn broer geen erfgenaam wilde geven.

Zijn broer was een zeer slecht mens, en Onan kan heel goed hebben gedacht: ‘Waarom zou de naam van deze slechte man moeten voortbestaan? Ik wil hem geen erfgenaam geven.’ Of Onan kan zelf een tamelijk slecht mens zijn geweest en uit puur egoïsme niets hebben willen doen ter wille van de nagedachtenis van zijn broer. Omdat hij er zelf geen erfgenaam aan zou overhouden, wilde hij gewoon niet meewerken. Hoe dan ook, er staat:

Wat hij deed, was echter slecht in de ogen van de HEERE;
daarom doodde Hij ook hem.

GENESIS 38:10

3

Onan en de discussie over geboortebeperking

Dit verhaal wordt soms gebruikt als een apologetisch argument tegen het gebruik van geboortebeperking. Het is zo ongeveer de enige plaats in de Bijbel waar opzettelijke geboortebeperking ooit wordt genoemd. In oude Bijbelse tijden wilden mensen de conceptie gewoonlijk niet beperken. Ze wilden zo veel mogelijk kinderen krijgen. Kinderen hebben was een statussymbool. Je ziet dus niet echt dat mensen in die tijd geboortebeperking toepasten, behalve in een geval als dit, waarin het kind toch niet het zijne zou zijn en hij in feite geen liefde voor zijn broer heeft. Daarom wil hij de conceptie voorkomen.

Het is het enige bekende Bijbelse geval waarin iemand maatregelen neemt om conceptie te voorkomen. Sommige mensen zeggen: ‘Zie je wel, God doodde de man erom, dus dat laat zien wat God van geboortebeperking vindt.’ Ik weet niet zeker of dat een terechte gevolgtrekking is. God was beslist ontevreden over deze man en doodde hem, maar we kunnen niet met zekerheid zeggen dat dit was omdat God principieel tegen geboortebeperking is. Misschien is Hij dat, maar dat zou je niet uit dit verhaal kunnen bewijzen, want bij dit verhaal speelde duidelijk nog een ander element mee.

Behalve dat hij geboortebeperking toepaste, is er de reden waarom hij het deed: zijn weigering om zijn broer een erfgenaam te geven. Dat wil zeggen, zijn weigering om zijn plicht tegenover zijn broer te vervullen. Die onbroederlijke houding is ongetwijfeld wat God beledigde.

Wat God mogelijk van geboortebeperking vindt, is een afzonderlijke kwestie. Misschien kunnen we daar niets met zekerheid over zeggen. Er zijn beslist mensen die er sterk van overtuigd zijn dat geboortebeperking verkeerd is. De Rooms-Katholieke Kerk denkt er zo over, en dat geldt ook voor een aantal mensen die ik ken binnen de thuisonderwijsgemeenschap. Zij vinden dat het verkeerd is om geboortebeperking toe te passen. Zelf heb ik nooit kunnen zeggen dat het verkeerd is, hoewel mijn vrouw en ik nooit geboortebeperking wilden toepassen. Net als de mensen in de Bijbel wilden wij zo veel mogelijk kinderen krijgen, dus konden we niet begrijpen waarom iemand geboortebeperking zou willen gebruiken. Maar dat betekende niet dat ik vond dat het verkeerd was.

Mijn eigen gedachte was dat de Bijbel zegt dat kinderen een zegen van de Heere zijn en dat de man die zijn pijlkoker ermee gevuld heeft, gezegend is. Voor zover ik weet heeft God gelijk, zelfs als wij het hierover bij het verkeerde eind hebben. Daarom ben ik het liever met God eens dan met mensen die het niet met God eens zijn. Ik nam gewoon aan dat God had gezegd:

Zoals pijlen in de hand van een held, zo zijn de zonen, ontvangen in de jeugd.

PSALMEN 127:5

Als ik in oorlog was en een bepaald aantal pijlen mocht hebben, of zoveel als ik wilde, hoeveel zou ik er dan willen? Ik zou er zoveel willen als ik maar kon krijgen. Er staat:

Welzalig de man die zijn pijlkoker daarmee gevuld heeft; zij worden niet beschaamd, als zij met de vijanden spreken in de poort.

PSALMEN 127:6

Daarom staat er dat een man gezegend is als zijn pijlkoker er vol van is. Een man die in oorlog is, is beslist gezegend als hij geen tekort aan wapens en geen tekort aan munitie heeft. Dat is wat Psalm 127 over kinderen zegt.

4

Gods heerschappij over de moederschoot

Ook werden we gewezen op de vele plaatsen in de Schrift waar staat dat God de moederschoot opent en God de moederschoot sluit. Het kan om bijzondere gevallen gaan wanneer de Bijbel zegt dat God de moederschoot van die persoon sloot of opende. Maar de indruk wordt beslist gewekt dat de Hebreëen geloofden dat God soeverein bepaalt of een kind wel of niet wordt verwekt. God beslist of een moederschoot geopend zal worden en een kind zal worden verwekt, of dat een moederschoot gesloten zal worden en iemand onvruchtbaar zal zijn.

Die dingen gaven ons het gevoel dat we God daarin konden vertrouwen. Als God in deze kwestie toch soeverein zal zijn, waarom zouden we dan tegen God ingaan? Per slot van rekening dachten we: als geboortebeperking de wil van God was, had Hij een betere manier moeten bedenken dan de beschikbare mogelijkheden. Want alle beschikbare mogelijkheden zijn ten eerste niet doeltreffend en ten tweede ongemakkelijk of brengen andere problemen met zich mee.

De pil veroorzaakt uiteraard vaak de abortus van een foetus. De pil voorkomt niet altijd de bevruchting, maar voorkomt volgens hem wel dat de foetus zich in de baarmoeder innestelt. Er kan dus bevruchting plaatsvinden, waarna de foetus zich door de werking van de pil niet innestelt en verloren gaat. Als God werkelijk vond dat geboortebeperking een geweldig idee was, had Hij ons een methode moeten geven die óf het genot van de voortplanting niet belemmerde, óf doeltreffend was zonder mogelijke abortussen en dergelijke te veroorzaken.

5

Motieven en de moraal van geboortebeperking

Het ziet er beslist naar uit dat geboortebeperking een menselijk idee is en niet Gods idee. Dat betekent niet dat het een zonde is. Er zijn veel dingen die menselijk zijn. Auto's waren een menselijk idee, niet Gods idee, en ik rijd auto. Ik kan niet zeggen dat iets een zonde is omdat het een idee van mensen was. Ik heb nooit geloofd dat het een zonde is om geboortebeperking toe te passen.

Mijn gedachte daarover is altijd deze geweest: als iemand vraagt: 'Is het een zonde om geboortebeperking toe te passen?' dan zou mijn vraag zijn: 'Waarom wil je dat?' Veel dingen zijn misschien neutraal, maar kunnen deugdzzaam of zondig zijn, afhankelijk van wat je ertoe motiveert ze te doen. Dierenoffers brengen was in het algemeen iets goeds, maar het is iets kwaads wanneer het met een kwaad motief wordt gedaan. De Bijbel zegt:

Het offer van goddelozen is een gruwel, hoeveel te meer als zij het met een schandelijke bedoeling brengen!

SPREUKEN 21:27

Iets wat op zichzelf niet kwaad is, kan dus een gruwel voor God zijn als er een motivatie achter zit die God niet goedkeurt.

Het leek mij altijd dat als ik God in deze kwestie niet vertrouwde, dat waarschijnlijk iets was wat God niet zou behagen. Geloof behaagt God. Eerlijk gezegd ben ik blij dat we geen geboortebeperking hebben toegepast. Mensen denken soms dat je gewoon overspoeld zult worden met kinderen als je geen geboortebeperking toepast. Wij hoopten daarop, maar zo is het niet. Mijn vrouw en ik hebben samen maar vier kinderen gekregen. We waren twintig jaar getrouwd en wilden elk jaar een kind verwekken. Maar God is Degene Die de baarmoeder opent en sluit. Het zou niet onze wens zijn geweest extra geld uit te geven en moeilijkheden te ondervinden om de bevruchting in de hand te houden.

Maar dat is een andere kwestie dan de moraliteit ervan. Ik denk niet dat het juist is om, zoals sommige mensen doen, dit verhaal te gebruiken om te zeggen dat God tegen geboortebeperking is. Die conclusie volgt hier niet uit. Dat is niet alles wat hier een rol speelt. God is beslist ontevreden over deze man, en Hij is zelfs ontevreden over hem omdat hij de bevruchting verhindert. Maar dit is geen gewone situatie. Het is een situatie waarin hij de bevruchting verhindert omdat hij een afkeer van zijn broer heeft en weigert zijn plicht te doen. Het is ongetwijfeld die motivatie die God zo mishaagt. Daarom doodde God hem ook.

6

Juda onthoudt Tamar zijn zoon Sela

Vers 11:

Toen zei Juda tegen Tamar, zijn schoondochter: Ga maar zolang als weduwe in het huis van je vader wonen, totdat mijn zoon Sela groot is. Hij zei namelijk: Anders zal hij ook sterven, net zoals zijn broers! Zo ging Tamar weg en ging in het huis van haar vader wonen.

GENESIS 38:11

Want binnensmonds, of in het geheim, zei hij:

Anders sterft hij ook, net als zijn broers.

Juda lijkt te denken dat er misschien een vloek op deze vrouw rust, of zoiets. Wie met haar trouwt, sterft. De Bijbel vertelt ons dat ze vanwege hun goddeloosheid stierven, maar Juda zag dat misschien niet. Hij zag alleen dat hij twee zonen achter elkaar aan haar had uitgehuwelijkt en dat ze allebei voortijdig stierven, kennelijk zeer voortijdig. Hij heeft nog maar één zoon over, dus hij weet niet zeker of hij het risico met hem wil nemen. Hij gebruikte als excuus dat Sela te jong was om te trouwen en dat zij moest

wachten. Ze moest naar haar vader teruggaan totdat hij oud genoeg was. Hij hield haar aan het lijntje, en zelfs toen Sela ouder werd, gaf Juda hem niet aan Tamar. Dus ging Tamar in het huis van haar vader wonen.

Toen veel dagen verlopen waren, stierf de dochter van Sua, de vrouw van Juda. Daarna vond Juda troost en ging hij naar zijn schaapscheerders, naar Timna, hij en zijn vriend Hira uit Adullam.

GENESIS 38:12

Wanneer er staat dat hij getroost was, betekent dat gewoon dat hij een tijdlang om de overledene had gerouwd en zover was gekomen dat hij niet meer bleef rouwen en treuren. De tijd brak aan om zijn schapen in Timna te scheren. Daarom gingen hij en zijn vriend Hira, de Adullamiet, de schapen scheren.

7

Tamar misleidt Juda en wordt zwanger

En men vertelde Tamar: Zie, uw schoonvader gaat naar Timna om zijn schapen te scheren. Toen trok zij haar weduwkleed uit, bedekte zich met een sluier, omhulde zich en ging zitten bij de ingang van Enaïm, dat op de weg naar Timna ligt. Zij had namelijk gezien dat Sela groot geworden was en zij aan hem niet tot vrouw was gegeven.

GENESIS 38:13-14

Ze trok daaruit de conclusie dat ze nooit een kind zou krijgen als Juda zijn zin kreeg. Dat was iets waarbij een vrouw zich niet wilde neerleggen. Een vrouw wilde in die samenleving niet kinderloos zijn, en Sela was haar enige mogelijkheid. Ze kon niet met een andere man trouwen, omdat ze officieel met Sela verloofd was. Als ze met

iemand anders trouwde, zou dat overspel zijn. Toch zag het ernaar uit dat Sela niet aan haar gegeven zou worden. Het zag er dus naar uit dat ze haar hele leven weduwe zou blijven, tenzij ze het heft in eigen handen nam.

Ze ging hier heel listig te werk, heel slim. Toen Juda haar zag, was ze gekleed als een hoer en was haar gezicht bedekt, zodat hij haar niet herkende. Zonder haar weduwenkleren aan herkende hij haar niet. Er staat:

En hij ging naar haar toe langs de weg en zei: Kom toch mee, ik wil bij u komen; hij wist immers niet dat het zijn schoondochter was. En zij zei: Wat zult u mij geven, als u bij mij komt? Hij zei: Ik zal u een geitenbokje van mijn kudde sturen. Zij zei: Goed, als u een onderpand geeft, totdat u het bokje gestuurd hebt. Toen zei hij: Wat is het onderpand dat ik u zal geven? Zij zei: Uw zegelring, uw snoer en uw staf, die u in uw hand hebt. Hij gaf ze haar, kwam bij haar, en zij werd zwanger van hem.

GENESIS 38:16-18

Daarop zei ze:

Wat geef je me als ik met je naar bed ga?

En hij zei:

Ik stuur je een geitenbokje uit de kudde.

En zij zei:

Geef je me dan iets als onderpand totdat je het stuurt?

Toen zei hij:

Wat zal ik je als onderpand geven?

En zij zei:

‘Uw zegelring en uw snoer.’

De zegelring zou iets zijn wat duidelijk van hem was. Niemand anders kon die hebben. Hij werd gebruikt om documenten en dergelijke te verzegelen, wat zou bewijzen dat ze echt van hem afkomstig waren. Het snoer zou een ketting om de hals zijn waaraan een of ander amulet hing, waarschijnlijk ook iets heel persoonlijks. Het belangrijkste was dat ze iets in handen kreeg waarvan hij later niet kon ontkennen dat het van hem was. Iets wat duidelijk en onmiskenbaar met hem in verband gebracht kon worden. Dus vroeg ze om die twee dingen, en ze zei:

En de staf die je in je hand hebt.

Vaak was de staf niet zomaar een stok, maar was hij op een kenmerkende manier uitgesneden. Rijke mannen hadden graag een staf, een wandelstok, met bovenaan een uitgesneden dierenkop of iets anders wat hem herkenbaar maakte. Toen gaf hij die dingen aan haar, ging bij haar naar binnen en zij werd zwanger van hem, hoewel hij dat aanvankelijk natuurlijk niet wist. Toen stond ze op en ging weg. Ze legde haar sluier af en trok de kleren van haar weduwschap weer aan.

8

Het onderpand en Tamars veroordeling

Juda stuurde het geitenbokje mee met zijn vriend, de Adullamiet, om zijn onderpand uit handen van de vrouw terug te krijgen, maar hij vond haar niet. Toen vroeg hij de mannen van die plaats:

Toen vroeg hij aan de mensen van haar woon plaats: Waar is de hoer die bij Enaïm langs de weg zat? Maar zij zeiden: Er is hier geen hoer geweest.

GENESIS 38:21

Ze zeiden:

Er was hier geen hoer.

Hij ging terug naar Juda en zei:

Hij keerde daarop terug naar Juda en zei: Ik heb haar niet gevonden, en ook de mensen van die plaats zeiden: Er is hier geen hoer geweest.

GENESIS 38:22

Juda zei:

Toen zei Juda: Laat ze het onderpand zelf maar houden, anders zullen wij veracht worden. Zie, ik heb dit bokje willen sturen, maar u hebt haar niet gevonden.

GENESIS 38:23

Let erop: ik heb mijn deel gedaan. Ze is er niet om het in ontvangst te nemen, dus laat haar die zegelring maar houden. Ik kan wel een andere krijgen. Met zijn woorden dat ze anders beschaamd zouden worden, bedoelt hij volgens mij dat hij er geen grote zaak van wilde maken. Blijkbaar werd het in die samenleving niet zo schandelijk gevonden om bij een prostituee naar binnen te gaan als in een christelijk land. Hij zocht openlijk naar de hoer om haar te betalen en dergelijke, en vroeg de mensen in de buurt of ze daar ergens was. Toch rustte er wel enig stigma op, want hij vond dat het een zekere verlegenheid zou veroorzaken als ze er een groot punt van maakten. Dus liet hij de zaak rusten.

Ongeveer drie maanden later gebeurde het dat men Juda vertelde:

Het gebeurde ongeveer drie maanden later dat men Juda vertelde: Tamar, uw schoondochter, heeft hoererij bedreven en zie, ze is ook zwanger door die hoererij. Toen zei Juda: Breng haar de stad uit en laat haar verbrand worden!

GENESIS 38:24

Dit betekent niet dat ontdekt was dat ze zich als prostituee had voorgedaan. Wanneer er staat dat ze hoererij had bedreven, klinkt het voor ons misschien alsof het betekent: zij is die vrouw die zich voordeed als de prostituee met wie jij hebt geslapen. Hoererij bedrijven betekent gewoon dat ze ontrouw was geweest. Het is een uitdrukking. Als iemand hoererij bedrijft, betekent dat gewoon dat die persoon zijn of haar echtgenoot ontrouw is geweest. Ze was aan Sela beloofd. Daarom was hij haar man, en ze was ontrouw geweest, want ze was duidelijk zwanger.

Dus zei Juda:

Breng haar naar buiten en verbrand haar.

Dit klinkt van zijn kant natuurlijk uiterst hypocriet, omdat hij zich zelf ook niet bepaald zedelijk gedroeg. Volgens de maatstaven van die tijd was er echter een verschil tussen wat hij had gedaan en wat zij had gedaan, want hij was niet getrouwd. Hij was weduwnaar en had geslapen met een vrouw van wie hij aannam dat zij ook niet getrouwd was. Daarom zou wat hij deed ontucht worden genoemd. Het was niet goed en nog steeds schandelijk, maar het viel beslist in een andere categorie dan je echtgenoot bedriegen.

Zij had haar man, Sela, bedrogen. Dat was overspel. Op overspel stond de doodstraf. Ontucht werd niet als iets eervols beschouwd, maar het was niet hetzelfde als het schenden van een huwelijksbelofte. Dat zij verbrand zou worden, was gebruikelijk voor iemand die overspel had gepleegd. Als ontdekt was dat hij met een hoer had geslapen, zou dat daarentegen niet worden beschouwd als een vergrijp waarop verbranding stond. Ook zou de hoer zelf niet worden beschouwd als iemand die iets had gedaan wat de dood verdiende, omdat men ervan uitging dat een hoer geen getrouwde vrouw was. Als zij nergens een huwelijksbelofte schond, en hij ook niet, dan was dat in hun ogen niet hetzelfde.

9

Juda erkent zijn schuld en Tamar baart een tweeling

Terwijl zij de stad uit gebracht werd, stuurde ze een bode naar haar schoonvader om te zeggen: Van de man van wie deze voorwerpen zijn, ben ik zwanger. Ze zei: Kijk toch eens van wie deze zegelring, deze snoeren en deze staf zijn.

GENESIS 38:25

Juda herkende ze en zei dat zij rechtvaardiger was dan hij, omdat hij haar niet aan zijn zoon Sela had gegeven. Daarna had hij geen gemeenschap meer met haar. Toen de tijd van de bevalling kwam, bleek dat zij een tweeling droeg. Tijdens de bevalling stak een van de kinderen zijn hand naar buiten. De vroedvrouw bond er een scharlakenrode draad om en zei dat deze het eerst naar buiten was gekomen. Maar hij trok zijn hand terug, waarna zijn broer onverwachts als eerste geboren werd.

Maar het gebeurde, toen hij zijn hand weer naar binnen trok, dat, zie, zijn broer tevoorschijn kwam. Daarop zei ze: Wat een bres heb jij voor jezelf geslagen! En men gaf hem de naam Perez.

GENESIS 38:29

wat 'een doorbraak' betekent. Niet een doorbraak in de betekenis waarin we normaal gesproken aan een geboorte denken, maar dat hij op de een of andere manier door de barrière heen was gebroken die hem belette de eerstgeborene te zijn. Want de ander was technisch gezien als eerste uit de baarmoeder geweest. Tenminste, zijn hand was dat geweest.

Dat moet nu wel iets uiterst zeldzaams zijn, dat er eerst een hand naar buiten komt en die daarna weer naar binnen gaat. Ik weet niet of zulke gevallen voorkomen. Ik heb nog nooit van zulke gevallen gehoord, maar het is behoorlijk ongewoon. Ik denk dat het bijna bovennatuurlijk is. Het is alsof God hier hetzelfde doet als bij Jakob en Ezau:

de jongere zal de oudere dienen. Hij laat Zerahs hand naar buiten komen, zodat vaststaat dat hij de eerstgeborene is, maar vervolgens komt Perez als eerste naar buiten. Het is beslist Perez die de belangrijke zal zijn en uit wie de messiaanse lijn zal voortkomen. Dus opnieuw kiest God degene die niet de eerstgeborene is.

Daarna kwam zijn broer tevoorschijn, die de scharlakenrode draad om zijn hand had, en men gaf hém de naam Zerah.

GENESIS 38:30

10

Jozef wordt rentmeester van Potifar

Nu hoofdstuk 39.

Jozef was dus naar Egypte gebracht. Potifar, hoveling van de farao, het hoofd van de lijfwacht, een Egyptische man, kocht hem uit de hand van de Ismaëlieten, die hem daarheen gebracht hadden.

GENESIS 39:1

Dat is natuurlijk gewoon dezelfde informatie die we in het laatste vers van hoofdstuk 37 hadden. We pakken het verhaal dus weer op waar we gebleven waren.

En het gebeurde vanaf het moment dat hij hem over zijn huis en alles wat hij had, had aangesteld, dat de HEERE het huis van de Egyptenaar omwille van Jozef zegende. Ja, de zegen van de HEERE rustte op alles wat hij bezat, zowel in het huis als op het land.

GENESIS 39:5

Jozef nu was mooi van gestalte en knap om te zien.

GENESIS 39:6

Dat werd in dit specifieke geval in zekere zin zijn ondergang. In het volgende vers zien we hoe dat een probleem werd. Maar voordat we bij dat vers komen, moet ik vermelden dat we een patroon in Jozefs leven zien. Hij is ijverig en eerlijk, en goed personeel is moeilijk te vinden. Daarom stijgt hij binnen het huishouden al snel naar de hoogste plaats onder de dienaren.

De andere dienaren zijn waarschijnlijk Egyptenaren of Kanaänitische heidenen. Jozef is een gewetensvolle gelovige in Jahweh. Hij is integer, verstandig en bekwaam. Potifar kan daarom herkennen dat één man zich onder de dienaren onderscheidt als iemand die veel geschikter is om de leiding over de zaken te krijgen. Dus stelde hij Jozef aan over de andere dienaren en over het huishouden in het algemeen. Hij maakte hem als het ware tot de tweede man in huis.

Wanneer hij uiteindelijk in de gevangenis wordt gegooid, stijgt Jozef daar tot diezelfde positie. Later ontvangt hij diezelfde eer in Egypte. Een goed mens laat zich blijkbaar niet klein houden, want door zijn bekwaamheid, ijver en eerlijkheid was het bijna onmogelijk dat hij niet zou worden opgemerkt en bevorderd. Het huis van Potifar, het huishouden van de Egyptenaar, werd gezegend. Onder het beheer van Jozef werd Potifar rijker.

11

Jozef als beeld van een trouwe rentmeester

Wat Potifar had gedaan, was Jozef tot rentmeester maken. Het woord ‘rentmeester’ wordt hier niet gebruikt, maar dat is in wezen wat het betekent. Hij stond aan het hoofd van zijn hele huis, en toch was Jozef nog steeds een slaaf. Je kunt er zeker van zijn dat Jozef als rentmeester van het huis goed at, goed sliep in comfortabele bedden en mooie kleding droeg. De dienaren in een rijk huishouden droegen mooie kleding. Waarschijnlijk reed hij in een strijdswagen wanneer hij eropuit moest om zaken voor zijn meester te regelen. Hij leefde bijna als een vrij man. Hij was als een directeur die een bedrijf of een landgoed beheert. Hij was daarin zeer succesvol, en dus floreerde het landgoed onder zijn leiding.

Jozef zal er daarom als een zeer rijk man hebben uitgezien, maar in werkelijkheid was hij een slaaf. Hij bezat niets. Zelfs de kleren die hij droeg, waren niet van hem. Hij bezat niets, want slaven bezitten niets. Alles was eigendom van zijn meester, maar hij beheerde het voor hem. Dat is wat een rentmeester is.

Dat is natuurlijk het beeld dat de Bijbel in het Nieuwe Testament voor christenen gebruikt. Wij zijn rentmeesters van de dingen van God. Wat we ook hebben, het is niet echt van ons. We kunnen rijk lijken en het werkelijk goed hebben, maar alles wat we bezitten behoort toe aan onze Meester. Net als bij Jozef was het zijn plicht om zijn meester rijk te maken, en niet zichzelf. Dus gebruikte hij al zijn bekwaamheden om zijn meester te verrijken. Dat is wat een rentmeester doet. Een rentmeester bezit niets, want hij is een slaaf en is het eigendom van zijn meester. Een rentmeester bouwt niet zijn eigen rijk op; hij bouwt het rijk van zijn meester op. En zo beheert de christen zijn of haar eigen tijd, geld, zaken enzovoort om het Koninkrijk van God op te bouwen, niet om zijn of haar eigen belangen te bevorderen. Daar is Jozef een voorbeeld van. Hij is als het ware een voorbeeldige christen, omdat hij beseftte dat het zijn taak als rentmeester was om zijn meester rijk te maken. En we lezen dat dit ook gebeurde: zijn meester werd rijk.

12

De vrouw van Potifar begeert Jozef

Nu gebeurde het na deze dingen dat de vrouw van zijn meester haar begerige blikken op Jozef richtte, en ze zei:

Ga met me naar bed.

Ze wond er geen doekjes om. Hij was een dienaar in het huishouden en zij was de vrouw des huizes. Daarom kan ze gedacht hebben dat ze de dienaar eenvoudig kon bevelen om met haar naar bed te gaan als ze dat wilde.

Het staat niet vast, maar hooggeplaatste overheidsfunctionarissen waren in die tijd vaak eunuchen. Koningen maakten hun ambtenaren, huisbedienden enzovoort tot eunuchen. Dat wil zeggen dat ze hen om verschillende redenen castreerden. Vooral als ze in de buurt van de harem van de koning zouden komen, zouden ze niet in verleiding

komen als ze tot eunuch waren gemaakt. Maar zelfs als ze niet in de buurt van de harem van de koning zouden komen, zou een man die eunuch was in het algemeen minder door vrouwen worden afgeleid en zich beter op zijn taken kunnen concentreren. Daarom werden mensen die in de heidense wereld hoge overheidsfuncties bekleedden vaak tot eunuch gemaakt.

Als Potifar een eunuch was, dan was zijn vrouw eigenlijk alleen maar een soort decorstuk. Ze was er voor het aanzien. Ze was een lust voor het oog, of hoe je het ook wilt noemen, en was er alleen maar als een soort decorstuk in zijn huishouden, in plaats van als een echte partner. Ik zeg niet dat dit noodzakelijkerwijs zo was, maar het was niet ongewoon dat dit het geval was. Als dat zo was, dan was ze weliswaar getrouwd, maar moest ze misschien celibatair leven. Misschien was ze er zelfs aan gewend geraakt om met de dienaren naar bed te gaan. Wie weet? Misschien kon ze niet met haar man naar bed en sliep ze daarom met de dienaren. Ik wil er niet te veel in lezen, maar ze leek te denken dat ze gewoon naar deze dienaar, Jozef, toe kon lopen en kon zeggen: 'Kom op, ga met me naar bed', en dat hij het dan zou doen.

13

Jozef weigert tegen God te zondigen

Maar hij weigerde en zei tegen de vrouw van zijn meester:

Maar hij weigerde en zei tegen de vrouw van zijn heer: Zie, mijn heer neemt, met mij naast zich, geen kennis meer van wat er in dit huis gebeurt, en alles wat hij heeft, heeft hij in mijn hand gegeven. Niemand heeft meer aanzien in dit huis dan ik; en hij heeft mij niets onthouden dan alleen u, omdat u zijn vrouw bent. Hoe zou ik dan dit grote kwaad kunnen doen en zondigen tegen God?

GENESIS 39:8-9

Merk op dat je zou verwachten dat hij zou zeggen: ‘Hoe kan ik tegen mijn meester zondigen, terwijl hij zo goed voor me is geweest? Hij heeft alles onder mijn gezag gesteld. Hij heeft me alles gegeven. Hoe zou ik kunnen zondigen tegen hem, die zo vrijgevig tegenover mij is geweest?’ Maar zo denkt Jozef niet. Als hij immers had gezegd: ‘Hoe zou ik tegen mijn meester kunnen zondigen, zoals jij me voorstelt te doen?’ dan had ze misschien enkele overtuigende argumenten gehad: ‘Hij zal het niet te weten komen. Het zal hem geen kwaad doen.’ En vooral als hij een eunuch was, had ze kunnen aanvoeren: ‘Wat kan het hem schelen met wie ik naar bed ga?’

Als hij er een kwestie van maakt dat hij niet tegen zijn meester wil zondigen, dan zouden er enkele sterke argumenten kunnen zijn die hem van zijn besluit zouden kunnen afbrengen. Maar als hij zegt: ‘Dit is een zonde tegen God’, dan kan geen enkel argument dat goed maken of zelfs maar goed laten klinken. Zondigen tegen God kan nooit juist lijken.

Jozef laat zien dat hij anders is dan de andere dienaren, doordat hij tegenover God een zuiver geweten heeft. Zijn rechtschapenheid in deze zaak getuigt beslist van zijn rechtschapenheid in het algemeen. Dat is ongetwijfeld wat hem zo’n goede beheerder van de bezittingen van zijn meester en zo’n betrouwbare dienaar maakte. Zelfs voor deze verleiding bezweek hij niet.

En denk eraan in welke situatie Jozef verkeerde. Hij was zeventien jaar oud. Hij was in de bloei van zijn leven als jongeman. Hij was ver van huis. Hij had geen enkel vooruitzicht om te trouwen, en daarom leek het erop dat hij zijn leven celibatair zou moeten doorbrengen. Er was daar niemand die hem erop aansprak dat hij volgens Gods wegen moest leven, want iedereen die God kende, bevond zich ginds in Kanaän, terwijl hij in Egypte was. Hij leefde tussen heidenen. De Egyptenaren stonden bekend als een zeer losbandig volk.

Hij had beslist kunnen redeneren: ‘Als ik dit doe, zal niemand mij erom veroordelen, behalve misschien mijn meester als hij erachter komt. Maar ik weet zeker dat zijn vrouw het hem niet zal vertellen.’ Met andere woorden, er was geen sociale druk. Er was niet de beperkende invloed van de omgang met gelijkgezinde mensen. Hij bevond

zich werkelijk in een situatie waarin de druk groter was dan de meesten van ons ooit hebben meegemaakt. En toch dacht hij aan God. Hij zei dat dit goddeloosheid en zonde tegen God zou zijn.

14

Aanhoudende verleiding en Jozefs vlucht

En het gebeurde, toen zij Jozef dag in dag uit aansprak en hij niet naar haar luisterde om met haar te slapen en bij haar te zijn,

GENESIS 39:10

Denk eens aan hoe moeilijk dit was. Hij zat voor de rest van zijn leven in dat huishouden. Als jij ergens werkte en ongewenste toenaderingen kreeg van een collega of leidinggevende, en je wilde niet op die manier worden lastiggevalen, dan kon je ontslag nemen en ander werk zoeken. Je hoefde de volgende dag niet meer op je werk te verschijnen. Je kon gewoon zeggen: 'Als je hier niet mee ophoudt, ga ik ergens anders heen.' Die mogelijkheid had hij niet. Hij was iemands eigendom. Hij maakte deel uit van het huishouden. Hij was het meubilair. Voor zover hij wist, zou hij de komende tachtig jaar elke dag in dat huis zijn.

Deze verleiding hield niet op. Dag na dag bleef ze naar hem toe komen. Ik stel me voor dat hij dacht: 'Hoe lang kan ik dit volhouden?' Dat is een goede vraag. Hij bewaarde inderdaad zijn integriteit en bezweek nooit, maar het is moeilijk te weten hoelang hij dit had kunnen volhouden. Misschien voor altijd, misschien niet. Maar God liet het niet eeuwig duren. Hij belandde uiteindelijk in de gevangenis. Dat klinkt niet als een verbetering, maar misschien was het dat eigenlijk wel. Daardoor kwam hij uit haar huis weg. Daardoor kwam hij weg van die voortdurende verleiding. Misschien wist God dat hij, als hij jarenlang dag in, dag uit zo bestookt bleef worden, uiteindelijk zou kunnen bezwijken. Maar hij bezweek niet, en God stond toe dat hij onder die druk vandaan kwam.

Er staat in vers 11:

dat het op zekere dag gebeurde, toen hij het huis binnenkwam om zijn werk te doen en niemand van de mensen van het huis daar in huis was, dat zij hem bij zijn kleed pakte en zei: Slaap met me. Maar hij liet zijn kleed in haar hand achter, vluchtte en ging naar buiten. En het gebeurde, toen zij zag dat hij zijn kleed in haar hand achtergelaten had en naar buiten gevlucht was, dat zij de mensen van haar huis riep, en tegen hen zei: Zie, hij heeft een Hebreeuwse man bij ons in huis gebracht om de spot met ons te drijven. Hij is naar mij toe gekomen om met mij te slapen, maar ik heb met luide stem geroepen. En het gebeurde, toen hij hoorde dat ik luid begon te roepen, dat hij zijn kleed bij mij achterliet, vluchtte en naar buiten ging.

GENESIS 39:11-15

15

Een gekrenkte vrouw beschuldigt Jozef vals

Blijkbaar had ze hier besloten dat ze hem nooit zou kunnen overhalen, want hiermee maakte ze een einde aan haar mogelijkheden. Nadat hij gevlucht was, had ze kunnen zeggen: 'Er komt nog wel een volgende dag. Ik blijf het proberen tot ik zijn vastberadenheid heb uitgehold.' Maar blijkbaar had ze besloten dat het deze keer alles of niets was. Ofwel ze zou hem het bed in sleuren, ofwel ze zou, als dat mislukte, hem opgeven, hem aangeven en zich van hem ontdoen. Ze kon niet verwachten dat ze hem, nadat ze deze valse beschuldiging had geuit, nog in huis zou hebben om het bij hem te blijven proberen. Deze keer zette ze alles op één kaart, in de gedachte dat het misschien zou werken. Maar het werkte niet.

Als ze hem alleen maar begeerde, zou ze naar het lijkt hebben gezegd: 'Ach ja, ik laat zijn mantel wel terugbrengen naar zijn kamer, en morgen probeer ik het opnieuw. Op een dag krijg ik hem wel zover.' Maar ze was duidelijk boos op hem. Ze wilde hem

straffen omdat hij haar had afgewezen. Ik weet niet of het Shakespeare was of iemand anders die de uitspraak bedacht: 'De hel kent geen razernij als die van een afgewezen vrouw.' Het staat niet in de Bijbel. Sommige mensen denken dat het in de Bijbel staat. Dat is niet zo, maar het verhaal staat wel in de Bijbel. De hel kent geen grotere razernij dan die van een afgewezen vrouw.

In wezen had hij haar afgewezen. Het was niet alleen zo dat haar seksuele begeerte onbevredigd bleef. Haar trots was gekrenkt. Hij was eenvoudigweg niet in haar geïnteresseerd. Ze was boos en besloot hem te straffen. Ze besloot hem valselijk te beschuldigen van een poging tot verkrachting.

Ze hield het bewijsmateriaal bij zich totdat haar man thuiskwam. Er staat in vers 16 dat zij:

Zij liet zijn kleding bij zich liggen, totdat zijn heer thuiskwam,

GENESIS 39:16

Toen Potifar thuiskwam:

en zij sprak tot hem met dezelfde woorden: De Hebreeuwse slaaf die je bij ons in huis gebracht hebt, is bij mij gekomen om de spot met mij te drijven. En het gebeurde, toen ik luid begon te roepen, dat hij zijn kleding bij mij achterliet en naar buiten vluchtte. En het gebeurde, toen zijn heer de woorden hoorde die zijn vrouw tot hem sprak: Zoals ik het zeg, heeft jouw slaaf met mij gedaan, dat hij in woede ontstak. En de heer van Jozef greep hem en leverde hem over in de gevangenis, de plaats waar de gevangenen van de koning gevangenzaten. Zo zat hij daar in de gevangenis.

GENESIS 39:17-20

16

Potifar spaart Jozef en zet hem gevangen

Het lijkt duidelijk dat Potifar zijn vrouw niet geloofde. Het is waar dat hij boos was, maar er staat niet dat hij boos was op Jozef. Als hij haar verhaal had geloofd, zou hij Jozef hebben gedood. Een slaaf zou een poging om de vrouw van zijn meester te verkrachten niet overleven. Als Potifar ook maar een moment had geloofd dat zijn vrouw de waarheid sprak, zou hij Jozef hebben opgehangen of terechtgesteld, en hij zou daarmee volledig in zijn recht hebben gestaan.

Hij was boos, maar ik denk niet dat hij boos was op Jozef. Hij gaf Jozef een positie waarin Jozef, voor zover dat in een gevangenis mogelijk was, een comfortabel leven kon hebben. Hij kon daar tot op zekere hoogte een vooraanstaande positie bereiken. Hij zette hem in de gevangenis voor de gevangenen van de koning. Het is moeilijk te weten of dat een afschuwelijkere gevangenis was of juist een comfortabelere, misschien een soort vakantieoord zoals de gevangenissen waarin politici tegenwoordig soms terechtkomen. Dat is moeilijk te zeggen. Maar één ding is duidelijk: het feit dat hij Jozef niet ter plekke doodde, betekent dat hij niet geloofde dat Jozef schuldig was. En waarom zou hij dat geloven? Hij kende het karakter van Jozef. Hij wist dat Jozef eerlijk was. En waarschijnlijk wist hij ook wel iets van het karakter van zijn vrouw. Misschien had ze door de jaren heen affaires gehad met andere dienaren, en misschien wist hij daar heel goed van. Misschien was het iets waar hij zich niet om bekommerde. En zo niet, dan wist hij op zijn minst dat iedere vrouw die zo hard probeerde een dienaar te verleiden, niet kon doen alsof ze over het algemeen werkelijk een vrouw met een goed karakter was. En ik weet zeker dat hij wist dat zijn vrouw eerder zou liegen dan Jozef.

Ik weet zeker dat Jozef, toen hij hem hiermee confronteerde, gezegd zou hebben: ‘Het is niet gebeurd. Ik heb dat niet gedaan.’ Hij was boos, maar ik denk dat hij boos was omdat hij het verzoek van zijn vrouw niet kon negeren. Dat zou een te grote belediging zijn, niet alleen voor zijn vrouw, maar voor alle vrije mensen: een vrije vrouw beschuldigt een slaaf ervan dat hij haar heeft proberen te verkrachten, en haar man negeert het en zegt: ‘Ik geloof het niet.’ Dat zou een belediging voor zijn vrouw zijn. Hij moest Jozef dus wegdoen, maar hij deed het niet op de manier die je zou

verwachten. Hij doodde hem niet. Hij zette hem in de gevangenis. En zijn boosheid was ongetwijfeld gericht tegen zijn vrouw, of op zijn minst tegen de omstandigheid waardoor hij zo'n dienaar kwijtraakte, een dienaar die hem zoveel voorspoed had gebracht. En hij was boos om het feit dat hierdoor die periode van voorspoed voor hem ten einde was gekomen. Daar was hij volgens mij boos over.

Hij zette hem dus op de plaats waar de gevangenen van de koning opgesloten zaten. Maar vers 21 zegt:

Maar de HEERE was met Jozef en bewees hem Zijn goedertierenheid; Hij gaf hem genade in de ogen van het hoofd van de gevangenis.

GENESIS 39:21

Hij had in de gevangenis dus dezelfde positie als in het huis van Potifar. Hij was een slaaf, maar hij werd de voornaamste slaaf. Hij was een gevangene, maar hij werd de voornaamste gevangene, die boven alle anderen stond.

Het hoofd van de gevangenis zag naar geen enkel ding meer om van wat in zijn hand was, omdat de HEERE met hem was. Alles wat hij deed, liet de HEERE voorspoedig verlopen.

GENESIS 39:23

17

Ware verantwoording tegenover God

Dit vertelt ons iets over het afleggen van verantwoording. Tegenwoordig wordt er veel gepreekt over de noodzaak om binnen de gemeente verantwoording af te leggen, enzovoort. Daar wordt in de Bijbel nergens naar verwezen. In de Bijbel wordt nergens gezegd dat mensen verantwoording moeten afleggen aan een voorganger of iets dergelijks. Maar vanwege enkele vreselijke schandalen die in de jaren tachtig ontstonden rond een aantal bekende televisie-evangelisten, en die de evangelische wereld werkelijk in verlegenheid brachten, moesten de woordvoerders van het

evangelicalisme op de een of andere manier reageren. Ze zeiden: ‘Er wordt hier niet genoeg verantwoording afgelegd. Als er meer verantwoording werd afgelegd, zouden deze dingen niet gebeuren.’

Wat betekent het om verantwoording af te leggen? In veel gevallen bedoelden ze dat je organisatorisch toezicht en dergelijke moet hebben. Maar de televisie-evangelisten die zondigden, maakten in werkelijkheid deel uit van een organisatorische hiërarchie en technisch gezien kon er gezegd worden dat ze verantwoording moesten afleggen. Maar echte verantwoording vindt plaats in het geweten.

Ik herinner me dat ik bij een gemeente in McMinnville was waar de voorgangers en de oudsten altijd spraken over de noodzaak om verantwoording af te leggen. Ze vonden zelfs dat ik niet genoeg verantwoording aflegde. Ik had een raad van bestuur die de school bestuurde, maar we kwamen maar één keer per jaar bijeen. Het waren mijn vrienden, enzovoort, en de voorgangers en oudsten vonden om de een of andere reden dat ik veel meer verantwoording moest afleggen aan de oudsten van hun gemeente. Ik legde niet veel verantwoording aan hen af. Ik was bevriend met hen, maar ze waren betrokken bij een herderschapssituatie waarin ze vonden dat ze op ieder klein ding toezicht moesten houden, en ik was het niet met hen eens. Ze zeiden dat ik niet genoeg verantwoording aflegde.

Maar toen bleek dat een van hun oudsten, die voortdurend over verantwoording afleggen sprak, gedurende een periode van acht jaar twee affaires had gehad met vrouwen uit de gemeente, terwijl hij verantwoording aflegde, terwijl hij deel uitmaakte van de oudstenraad. Hij had twee acht jaar durende affaires gehad met getrouwde vrouwen uit de gemeente. Het kwam aan het licht. En ik dacht: ‘Dat is nu verantwoording afleggen. Ik heb geen affaires gehad, en ik leg geen verantwoording af aan een oudstenraad. Ik leg niet op dezelfde manier verantwoording af als zij. Hij legt verantwoording af, en hij doet stiekem zulke dingen.’

Maar als je verantwoording aflegt aan God, dan is dat de enige verantwoording waarover de Bijbel spreekt. De Bijbel zegt:

Zo zal dan nu ieder van ons voor zichzelf rekenschap geven aan God.

ROMEINEN 14:12

Nu is er wel een plaats voor het afleggen van verantwoording. Ik zou denken dat vrijwillig verantwoording afleggen een goede zaak is als iemand vindt dat hij op een bepaald gebied zwak is en denkt: 'Als ik iemand niet in vertrouwen neem, zal ik steeds weer vallen. Dit is een zwakheid van mij.' Maar iedereen verplichten aan iemand verantwoording af te leggen binnen een of ander stroomschema of een of andere hiërarchie, is niet iets wat de Bijbel ooit aanbeveelt.

In feite zegt de Bijbel andere dingen. Als je in de boeken Kronieken leest over David die het geld voor de bouw van de tempel bijeenbrengt, wordt daar gesproken over de mannen aan wie hij het gaf. Er staat:

Zij vroegen geen rekenschap van de mannen aan wie zij dat geld in hun handen gaven om het aan hen te geven die het werk deden, want zij handelden oprecht.

2 KONINGEN 12:15

Dat staat er een aantal keren, als je het woord 'rekenschap' opzoekt in een concordantie.

18

Jozefs integriteit en Gods aanwezigheid

Deze mannen hoefden aan niemand rekenschap af te leggen, omdat ze trouwe mannen waren. Dat begreep men vroeger. Als je een trouwe man vindt, hoef je hem niet voortdurend ter verantwoording te roepen, omdat zijn eigen trouw ervoor zorgt dat hij verantwoording aflegt aan zijn eigen geweten en aan God. Jozef legde

verantwoording af aan God. Hij sloot geen compromissen, zelfs niet wanneer niemand keek, zelfs niet wanneer hij ermee weg kon komen. Hij was zo trouw dat Potifar hem over alles had aangesteld, zodat Potifar hem niet eens controleerde. Potifar wist niet eens wat hij bezat. Alle administratie was bij Jozef, en Potifar controleerde of verifieerde zijn boeken niet eens.

Zo mocht de leider van de gevangenis Jozef ook zo graag en vertrouwde hij hem. Het kon hem niet eens schelen wat Jozef deed: doe maar wat je wilt. Er staat dat hij niet eens onderzoek deed naar iets wat onder de hand van Jozef viel. Waarom? Omdat Jahweh met hem was, en alles wat hij deed, deed Jahweh voorspoedig verlopen. Dat wil zeggen: alles wat Jozef deed, werkte, en hij was een goed man die men kon vertrouwen.

Waar hij ook kwam, kreeg hij vrijwel carte blanche, zelfs in kerkers en in slavernij, zelfs in instellingen waar niemand voorrechten had. Hij kreeg daar meer voorrechten dan wie ook, doordat zijn karakter uitblonk. Dankzij zijn karakter kon hij een hogere positie krijgen. Vervolgens zien we natuurlijk dat hij op vergelijkbare wijze een hoge positie krijgt in het bestuur van Egypte, en daarin is een patroon te zien.

Maar het patroon is altijd dit: Jahweh was met hem. Jahweh deed alles wat hij deed voorspoedig verlopen. De reden dat Jahweh met hem was, was zijn integriteit, zijn karakter, het feit dat hij een goed man was. Jahweh zegende wat hij deed. Wanneer hij het huis van Potifar binnengaat, lezen we:

Jahweh was bij hem.

Wanneer hij naar de gevangenis gaat, staat er:

Jahweh was bij hem.

Stefanus benadrukt dat punt over Jozef in Handelingen hoofdstuk 7, wanneer Stefanus het Sanhedrin probeert terecht te wijzen omdat ze de tempel bijna verafgoden en denken dat God alleen in de tempel woont. De fundamentele boodschap van de preek van Stefanus is dat God niet woont in tempels die door mensenhanden zijn gemaakt. Maar hij illustreert dit aan de hand van verschillende plaatsen uit de

geschiedenis van Israël. Zo sprak God tot onze vader Abraham toen hij in Mesopotamië was. Dat is niet Jeruzalem, maar God was daar in Mesopotamië en sprak met Abraham.

Hij vermeldt dat Jozef naar Egypte werd gestuurd, maar er staat:

Maar God was met hem.

HANDELINGEN 7:9

Nogmaals, het punt is dat hij niet in Jeruzalem was, maar dat God daar in Egypte met hem was, want God is overal waar Gods volk is. God woont waar Zijn mensen zijn, niet op een geografische plek of in een gebouw. Dat is het punt dat Stefanus maakte. Hij ontleent dit aan de uitspraken in Genesis dat de Heere met Jozef was, waar Jozef ook heen ging. Hij was niet eens in het Beloofde Land. Hij was in een heidens land, maar de Heere was ook daar met hem.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Genesis 38:1
- Genesis 38:3-5
- Genesis 38:7
- Genesis 38:8
- Genesis 38:9
- Genesis 38:10
- Psalmen 127:5
- Psalmen 127:6
- Spreuken 21:27
- Genesis 38:11
- Genesis 38:12
- Genesis 38:13-14
- Genesis 38:16-18
- Genesis 38:21

- Genesis 38:22
- Genesis 38:23
- Genesis 38:24
- Genesis 38:25
- Genesis 38:29
- Genesis 38:30
- Genesis 39:1
- Genesis 39:5
- Genesis 39:6
- Genesis 39:8-9
- Genesis 39:10
- Genesis 39:11-15
- Genesis 39:16
- Genesis 39:17-20
- Genesis 39:21
- Genesis 39:23
- Romeinen 14:12
- 2 Koningen 12:15
- Handelingen 7:9

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.